

Medietilsynet
Nygata 4
1607 FREDRIKSTAD

Vår ref.:1901976-5 - 513.3
Vår dato: 2.5.2019

Deres ref.:
Deres dato:

Saksbehandler: Kent Inge Buli Gutvik

FM-utredning - ytterligere informasjon

Innledning

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) viser til vårt brev av 4. april 2019 hvor vi oversendte våre vurderinger i forbindelse med Medietilsynets arbeid med å kartlegge grunnlaget for eventuell videre distribusjon av lokalradio i FM-båndet (87,5-108 MHz). Videre viser vi til møtet mellom Medietilsynet og Nkom av 9. april 2019 hvor Nkom ble bedt om å oversende ytterligere vurderinger i sakens anledning. Nærmere bestemt ble Nkom bedt om å vurdere følgende tre innspill som har kommet inn i forbindelse med høringen Medietilsynet har gjennomført:

- 1) FM-frekvensene som har blitt ledige etter at riksdekkende radio ble digitalisert, burde kunne tas i bruk av lokalradio. De lave frekvensene i FM-båndet er «bedre» enn de høye frekvensene ettersom de når lenger og har større dekning med den samme effekten. Frekvensene som tilhørte de riksdekkende aktørene er også harmonisert til FM-kringkasting internasjonalt, og det produseres ikke annet utstyr som er kompatibelt med disse frekvensene.
- 2) Det bør åpnes opp for å justere sendestyrken på FM-senderne for å gi et bedre lokalradiotilbud til befolkningen i konsesjonsområdet.
- 3) Myndighetene burde re-planlegge sendernettene, slik at det kan legges til rette for å kunne benytte færre sendere, men med høyere effekt. Nye kommunegrenser støtter opp om at sendernettene bør re-planlegges slik at kart og terreng stemmer overens.

I tillegg er Nkom bedt om å vurdere hvorvidt det er problematisk å endre kringkastingsforskriften § 7-2, slik at det kun tildeles én type innholdskonsesjon til analog lokalradio (på samme måte

som for digital lokalradio). Forslaget innebærer at inndelingen i de ulike konsesjonstypene 24/7-radio-, allmennradio- og nisjeradiokonsesjoner oppheves.

Nkom vil i det følgende redegjøre nærmere for vårt syn på ovennevnte problemstillinger.

Bruk av ledige frekvenser i FM-båndet

Det er ledige frekvenser i Norge i FM-båndet etter at riksdekkende radio slukket. Det betyr at det er mulig å endre frekvensbruk. Hoveddelen av frekvensene som i dag benyttes av lokalradioene ligger i den øvre delen av FM-båndet, mens hoveddelen av frekvensene som tidligere ble benyttet av riksdekkende radio ligger i den nedre delen av båndet. Generelt er det slik at lavere frekvenser gir noe bedre dekning enn høyere frekvenser ved bruk av samme signalstyrke. I hvilken grad endring til en lavere frekvens i FM-båndet vil medføre økning av befolkningsdekningen, vil variere blant annet med hensyn til topografi, befolkningstetthet og bosettingsmønster samt hvor stor frekvensavstand det er mellom frekvensen som tidligere ble brukt og frekvensen det endres til. Etter Nkoms syn er det grunn til å tro at det i de fleste tilfeller vil være snakk om en svært marginal økning i befolkningsdekningen. Dette er også årsaken til at ressursene som inngår i FM-båndet, fra Nkoms side, har vært ansett og tilbudt som likeverdige ressurser ved tildeling.

En endring av frekvenser vil kreve betydelig arbeid fra Nkoms side, blant annet fordi det må foretas beregninger for hver endring med tilhørende vurderinger. I en del tilfeller vil det også måtte foretas koordinering med naboland, hvor utfallet vil være usikkert.

Videre er det slik at flere av antennene som er i bruk av lokalradio i dag ikke nødvendigvis kan håndtere hele FM-båndet. Det innebærer at en endring fra høy til lav frekvens vil kunne medføre behov for å bytte antenner. Det er derfor godt mulig at ikke alle lokalradioene ønsker å benytte seg av en eventuell mulighet til å endre frekvens, blant annet på grunn av at det kan kreve teknisk arbeid og nye investeringer.

Mengden arbeid som myndighetene skal legge i FM-nettene må vurderes opp imot hvorvidt en eventuell fortsettelse på FM skal skje i form av en ny utfasingsperiode eller ikke. Dersom det er snakk om en kortvarig utfasingsperiode (slik som ved forrige forlengelse), mener Nkom at det vil være lite hensiktsmessig å gjennomføre et omfattende arbeid med bytte av frekvenser. I tillegg mener Nkom at endrede dekningsforhold antakelig ikke vil være forenelig med en forlengelse av konsesjonsperioden ettersom dette vil innebære vesentlig mer gunstige vilkår for innehavere av frekvenstillatelser. Som det fremgår nedenfor vil en slik oppmykning av vilkårene kunne gjøre det problematisk å benytte direktetildelingsbestemmelsen i ekomloven § 6-4a. Ved en eventuell ny utlysning av frekvensressursene vil imidlertid myndigheten rettslig sett stå fritt til å endre vilkår for bruk av frekvensressursene.

Justering av sendereffekt og re-planlegging av sendernet

Nkom planlegger ikke sendernet, og vi har heller ikke ressurser til å håndtere den tidkrevende jobben et slikt planleggingsarbeid innebærer. Det er aktørene selv som vurderer hvordan de ønsker sitt sendernet og som deretter sender inn en forespørsel til Nkom om godkjenning av sendepunkt inklusive tekniske parametere.

Økning av sendereffekt, så sant sender er plassert på en gunstig lokasjon, gir bedre dekning. Økt dekning er en av de parameterne som ikke har vært mulig å endre i særlig grad i konsesjonsperioden 2008-2017 og heller ikke i forlengelsesperioden som vi er inne i nå.

En mulighet til økning av sendereffekt vil i likhet med endring av frekvens kreve betydelig arbeid fra Nkoms side, blant annet fordi det må foretas beregninger og vurdering for hver endring det søkes om. I en del tilfeller vil det også måtte foretas koordinering med naboland, hvor utfallet vil være usikkert.

Økt sendereffekt vil også ha en del negative virkninger av ren teknisk art i form av økt fare for interferens, både i form av refleksjoner og i form av interferens mot konsesjonsområder som benytter samme eller omtrent samme frekvens.

I tillegg foreligger det enkelte rettslige hindre som gjør det problematisk å gi eksisterende innehaver økt dekning. Ved en eventuell videreføring/forlengelse av eksisterende innehaveres tillatelser, vil dette for Nkoms vedkommende skje i form av en direktetildeling etter ekomloven § 6-4a. Som vi allerede har redegjort for i vårt brev til Medietilsynet av 4. april 2019, vil det kunne være problematisk å benytte hjemmelen for direktetildeling dersom det gis en forlengelse av eksisterende tillatelser utover en periode på 3-5 år. På tilsvarende måte mener vi at en oppmykning av vilkårene i innehavernes tillatelser (eksempelvis endrede vilkår som gir bedre dekning), vil kunne være problematisk. Årsaken til dette er at direktetildeling forutsetter at tildelingen skjer på «objektive, transparente og ikke-diskriminerende vilkår». En vesentlig forbedring av eksisterende innehaveres vilkår, uten at andre aktører gis mulighet til å konkurrere om ressursene, vil etter Nkoms syn antakelig være i strid med dette.

På bakgrunn av ovennevnte, mener Nkom at de frekvensspesifikke kravene som fremgår av dagens frekvenstillatelser i FM-båndet i all hovedsak fortsatt må gjelde ved en eventuell forlengelse.

Oppheve skillet mellom 24/7-radio-, allmenradio- og nisjeradiokonsesjoner

Medietilsynet foreslår å oppheve skillet mellom 24/7- radio-, allmenradio- og nisjeradiokonsesjoner, slik at det kun tildeles én type innholdskonsesjon til analog lokalradio.

Samtidig foreslår Medietilsynet at eksisterende konsesjonærer må operere innenfor innrapportert og fordelt sendetid ved utløpet av inneværende forlengelsesperiode. Ved nytildeling vil imidlertid innehaver stå fritt med hensyn til sendetiden.

Slik Nkom forstår forslaget, kan vi ikke se at dette i praksis vil medføre noen lemping av vilkårene for eksisterende sender- og anleggskonsesjonærer. Vi viser i den forbindelse til at Medietilsynet legger opp til at eksisterende konsesjonærer vil måtte operere innenfor samme sendetid som de gjør ved utløpet av inneværende forlengelsesperiode. Nkom kan ikke se at Medietilsynets forslag vil være problematisk når det gjelder forhold knyttet til frekvensbruk. Forslaget vil heller ikke være i strid med det regelverket Nkom forvalter.

Nkom finner likevel grunn til å stille spørsmål ved om Medietilsynets forslag vil medføre risiko for at enkelte aktører vil kunne forsøke å unngå eksisterende sendetidsbegrensning ved å levere tilbake eksisterende tillatelse/konsesjon for så å søke om ny tillatelse/konsesjon i samme konsesjonsområde. Hvorvidt denne risikoen er reell og hvorvidt det eventuelt kan få uheldige utslag vil det være opp til Medietilsynet å vurdere.

Med hilsen

John-Eivind Velure
avdelingsdirektør

Kent Gutvik
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og ekspedert uten underskrift